

ZLATKO KARAČ

LEKSIKON SPLITSKE MODERNE ARHITEKTURE

DAROVAN TUŠEK

THE LEXICON OF SPLIT'S MODERN ARCHITECTURE

DAROVAN TUŠEK

This book is a valuable guide to Split's modern architecture in the last hundred years (1918-2018) supplied with numerous systematized and verified data. The first chapter provides an elaborate account and a chronological survey of the city's urban development and construction activities during that period with encyclopedic information on all relevant authors, dating of the seminal works of architecture and their critical evaluation. The second chapter contains biographies of a hundred most significant Split architects as well as a selection of key words relevant for the profession (competitions, urban plans, architectural journals, architectural practices, etc.). The third and the largest chapter contains a catalogue with 435 analyzed buildings arranged in chronological order and numeration associated with the city map attached. Data in all catalogue units are identical (name of the project, dating, address, author, evaluation, literature) and each building is visualized with one photograph.

Sveučilište u Splitu – Fakultet GAG
Split, 2018.

Str. 400, ilustrirano; literatura, izvori, popisi, kazalo imena
[24/16,5 cm, c/b, tvrdi uvez]

Suradnici: S. Matijević Barcot, A. Grgić, D. Tušek jr.,
V. Perković Jović, H. Bartulović, D. Žižić,
V. Tušek, I. Vlaić

Grafička obrada karata: A. Grgić, V. Popović
Grafičko oblikovanje i prijelom: V. Popović
Tisak: Kerschhoffset, Zagreb

ISBN 978-953-6116-76-8
CIP dostupan u računalnom katalogu
Sveučilišne knjižnice Split

Nakon cijeloga niza znanstvenih i stručnih publikacija posvećenih novijoj arhitekturi Splita i korifejima splitske suvremene arhitekture, koje je Darovan Tušek objavio u proteklih 25 godina – uz četiri nezaobilazne knjige o arhitektonskim natjecajima provedenim u tome gradu 1918.-2010. – nedavno je kao svojevrsan sistemizirani kompendij vlastitih istraživanja objavio i *Leksikon splitske moderne arhitekture*.

Kompoziciju knjige određuju tri velike tematske cjeline, od kojih bi već i svaka za sebe mogla biti zasebna publikacija, a ovako povezane čine višeslojan, 'horizontalno i vertikalno' umreženi priručnik izorne faktografske i interpretativne vrijednosti.

Prva uvodna dionica Leksikona sintezni je enciklopedijski tekst – *100 godina splitske moderne arhitekture* – u kojem autor u kronološkom slijedu i kroz uvjerljivu periodizaciju obrađuje razvoj i izgradnju grada u razdoblju 1918.-2018., ocrtaavajući bitne strukovne procese, važne autorske osobnosti i paradigmatska djela nastala u proteklome stoljeću – sve to uz odmjerenu političku, društvenu i kulturnu kontekstualizaciju u urbanome miljeu Splita.

Drugu cjelinu knjige čini *Biografski i pojmovni leksikon* koji uz opće pojmove sadrži stotinjak enciklopedijski strukturiranih tekstova o ključnim splitskim arhitektima promatranoga razdoblja, pisanih s ujednačenim opsegom i načinom izlaganja, s gustom faktografijom (skolovanje, profesionalni put, djela, dataci-

je, valorizacija), te odabranom literaturom. Realizacije spomenute u tekstu uputnicom su i numeracijom povezane s odgovarajućom kataloškom jedinicom u trećem dijelu knjige. Iako autor u uvodu ističe da su u knjigu uvršteni bitni arhitekti koji su podrijetlom ili djelovanjem vezani za Split, bilo bi korisno da su kriteriji odabira (koji su u stanovitaj mjeri nužno subjektivni) i detaljnije objašnjeni. Uz biografske tekstove, u ovome su bloku sadržane i leksičke natuknice o splitskim arhitektonskim biroima, natjecajima, urbanističkim planovima, strukovnim časopisima, edukacijskim ustanovama za arhitekate, društvu arhitekata itd., što prethodno obrađenim imenima daje okvir dijakronijskog, prostornog, socijalnog i strukovnog djelovanja.

Treći i najveći blok, sto opsegom zauzima 2/3 ove monografije, čini *Katalog zgrada* koji je, za razliku od biografske abecedne sheme, ovdje složen kronološki, dakle datacijskim slijedom prema godinama dovršene gradnje. U katalogu autor je obradio čak 435 izvedenih zgrada (projekti i natjecaji nisu obuhvaćeni), čime je stvorio izniman fondus provjerenih i točne faktografije iskoristive za brojna buduća istraživanja, a također i kritički *vlastiti* odabir vrijednih djela – autorsku valorizaciju iza koje stoji višedesetljetni istraživački autoritet Darovana Tušeka. Doista nije moguće naći nijednu relevantnu građevinu splitske moderne a da u Leksikonu nije prezentirana jer je uvršteno i puno toga iz 'standardne' produkcije. To možda nije antologijski sloj vrjednovanja, ali, svejedno, bitno je za lokalnu sredinu i memoriju struke.

Model kataloške jedinice dosljedno je podatkovno i grafički proveden kroz cijelo poglavlje, pa su i podaci standardizirani te akribično pripremljeni: naziv djela, datacija, adresa, autor, literatura i uputnica na sekciju pregledne karte grada; važniji primjeri imaju i kratak valorizacijski tekst. Svaka je zgrada ilustrirana s po jednom fotografijom, što knjigu u grafičkom prijelomu čini vizualno dosljednom, no za stručne bi čitatelje (osobito studente) bilo zanimljivo vidjeti i tlocrte bitnijih zgrada.

Tušekov Leksikon i u *Prilozima* donosi dragocjene građu, poput ekstenzivnog popisa literature s više od 400 naslova, brojne arhivske i dokumentacijske izvore, popise splitskih arhitekata iz različitih godišta i kazalo imena arhitekata. Na kraju monografije priloženo je i 16 kartografskih sekcija grada Splita na kojima su brojevima označene sve zgrade obrađene u katalogu pa to Leksikonu daje i 'terensku' vrijednost arhitektonskog vodiča prilagođenog obilasku *in situ*.

Ovom je knjigom profesor Darovan Tušek sa svojim timom, koji čini osmero mladih suradnika, ostvario izniman doprinos arhitektonskoj historiografiji modernoga i suvremenoga Splita, ostavljajući struci na korištenje vrela pregledno organiziranih i točnih podataka – kakvo nije moguće naći ni u jednom drugom izvoru! Posve zasluženo, autor je za ovo djelo nagrađen nagradom UHA-e *Neven Šegvić* za teorijski i kritički doprinos arhitekturi u 2018. godini.